

Akire büszkék vagyunk: Dr. Vermes István **A Magyar Tudományos Akadémia külső tagja**

Dr. Vermes István 1946-ban született Szolnokon. 1970-ben kapott általános orvosi diplomát kitüntetéssel a Pécsi Orvostudományi Egyetemen. A POTE Élettani Intézetében kezdett kutatni és oktatni Lissák Kálmán és Telegdy Gyula akadémikusok irányításával. A laboratóriumi szakorvosi képesítést 1973-ban szerezte meg Jobst Kázmér akadémikus intézetében Péccsett. Kandidátusi értekezését 1976-ban védte meg. 1976-tól 1979-ig a Szegedi Orvostudományi Egyetem Kórélettani Intézetében dolgozott, mint egyetemi adjunktus. 1979-től dolgozik Hollandiában, kezdetben az amsterdami Free University Gyógyszertani Intézetében mint tudományos munkatárs és 1987-től Enschede-ben a Medical Spectrum Twente, Hospital Group Központi Laboratóriumának tudományos igazgató főorvosa. 1999-ben habilitált Budapesten a Semmelweis Orvostudományi Egyetemen laboratóriumi vizsgálatokból. 2001-ben nevezték ki Enschede-ben a twentei egyetemre (Institute for Biomedical Technology, Faculty of Science and Technology) az élettan professzorának.

Dr. Vermes István tudományos pályáját kísérletes neuroendocrinológia kutatásokkal kezdte. Kezdetben a neurotransmitterek neuroendocrin vonatkozásaival foglalkozott, különös tekintettel a hypophysis-mellékvesekéreg funkcióra. A neuroendocrin adaptáció vizsgálatát a klinikai tanulmányaiban is folytatta a klinikai laboratóriumi diagnosztika eszközeivel. Elsők között írta le az intenzív osztályon kezelt súlyos betegek endocrin adaptációjának fázisait, ami a ma általánosan elfogadott relatív mellékvesekéreg-elégtelenség szindrómához és annak kezeléséhez vezetett. Ezen kórkép vizsgálata kapcsán fordult érdeklődése a programozott sejthalál kérdéséhez. Az elmúlt években fő kutatási területe az apoptózis laboratóriumi diagnosztikai alkalmazása lett. Elsőként közölt klinikai in vitro és in vivo diagnosztikára is alkalmas módszert a programozott sejthalál meghatározására és mérésére. A munkacsoportja által kidolgozott sejtbológiai módszereket sikerrel alkalmazza szövet rekonstrukciós és egyéb biotechnológiai kutatásokra. Klinikai vizsgálataival bizonyította az apoptotikus sejthalál pathophysiológiai szerepét az intenzív osztályon kezelt életveszélyes állapotokban, onkológiai betegekben ill. infertilitásban. Az utóbbi időben nemzetközileg is úttörő szerepet játszik a microfluidikai és nanotechnológiai módszerek laboratóriumi diagnosztikai alkalmazásában. A "Lab-in-a-Cell" program egyik meghirdetője és aktív résztvevője. Tudományos tevékenységéről eddig 2 könyvben, 26 könyvfejezetben, 186 eredeti közleményben és 300 tudományos előadásban számolt be. Munkáinak kumulatív impakt-faktora 341, idézettségeinek száma 4307. Vezetése alatt eddig 5 munkatársa nyerte el a Ph.D. fokozatot, jelenleg 4 Ph.D. hallgató munkáját irányítja. Az elmúlt 5 évben 7 nemzetközi kongresszuson tartott felkért előadást, és 3 nemzetközi konferenciát szervezett. Jelenleg 3 nemzetközi kongresszus szervezésével van elfoglalva. Több nemzetközi folyóirat bírálóbizottságának a tagja.

Dr. Vermes István aktívan vesz részt a laboratóriumi orvostudomány nemzetközi és magyarországi szervezésében. A nemzetközi laboratóriumi társaság (IFCC) elnökségi tagja, a Congress & Conference Division titkára, a European Clinical Ligand Assay Society vezetőségi tagja, a holland Klinikai Kémiai Tudományos Kollégium tagja, a holland Klinikai Kémiai Akadémiai Tudományos Munkabizottság elnöke. A Magyar Laboratóriumi Diagnosztikai Társaság (MLDT) tagja, kapcsolata a társasággal igen intenzív. Tudományos kollaborációt épített ki korábban az Országos Laboratóriumi Intézettel, valamint a Markusovszky Kórház Központi Laboratóriumával és jelenleg a PTE ÁOK Laboratóriumi Medicina

Intézetével. A magyarországi laboratóriumi kongresszusok és továbbképzések állandó előadója. Rendszeresen fogad magyar hallgatókat és kollégákat hollandiai intézetében. Rendszeresen tartott előadásokat az Orvostovábbképző Intézetben és jelenleg a Pécsi Tudományegyetemen.

Az MLDT magyarországi szakmai tevékenységét 1997-ben tiszteletbeli tagsággal és 2003-ban Jendrassik Díjjal jutalmazta. 1995-ben elnyerte a Holland Klinikai Kémiai Társaság (NVKC) tudományos fődíját. 1998-ban az Amerikai Laboratóriumi Diagnosztikai Társaság (AACC) "Outstanding Speaker Award"-dal jutalmazta. 1999 óta a Haynal Imre Egészségtudományi Egyetem és 2005. óta a Pécsi Tudományegyetem egyetemi tanára. 2002-ben elnyerte Hollandia első "kémiai endokrinológus" címét.

Kovács L. Gábor, MD, PhD, DSc, az MTA levelező tagja

A három „muskétás” (balról jobbra):
Vermes István, Sárközi László és Kovács L. Gábor

A kiváló oktató példája, egy medikus emlékei ...

Dr. Vermes István eddigi kimagasló munkásságát Dr. Kovács L. Gábor akadémikus tényszerűen ismertette. Én szubjektív benyomásaimról, élményeimről tudok beszámolni, melyek azon 4 év alatt értek mikor tudományos diákkörösként mellette dolgoztam.

1969-ben kezdtem egyetemi tanulmányaimat és az élettan gyakorlatokat Vermes dr. vezette a csoportunknak. Az élettan gyakorlatok élményszámba mentek. Olyan kellemes, közvetlen hangulatot tudott varázsolni, hogy szinte észrevétlenül sajátítottuk el az oly fontos élettan alapjait. Nekem eszembe sem jutott, hogy TDK-s legyek, nem is tudtam erről a lehetőségről. Az Élettan Intézetben azonban az volt a taktika, hogy kiszemelték az érdeklődő, tehetségesebbnek tűnő diákokat és felajánlották számukra, hogy diákköri munkát végezzenek az Intézetben. Én is így kerültem az első év után Telegdy

Gyula tanár úr (jelenleg akadémikus) munkacsoportjába, ahol Vermes Pistával, illetve felügyelete alatt dolgozhattam. Napokat, éjszakákat töltöttünk a többi diákkörössel az Intézetben. Úgy éreztük, fontos emberek vagyunk, akik a kutatómunka minden fázisába egyenlő partnerként vesznek részt. Azt az érzetet tudta Vermes Pista kelteni, hogy nélkülünk talán nem is haladna a kutatómunka. Az előbb éjszakákat említettem és ez nem túlzás. A serotoninerger rendszer szerepét vizsgáltuk a hypothalamo-hypophysealis-mellékvese tengely működésében és volt olyan időszak, amikor a napi ritmus szabályozási mechanizmusait kutattuk. Ekkor az állatok egy csoportját éjfélkor öltük le. A laboratóriumi feldolgozást azonnal elkezdtük, és reggelig folytattuk. Sokszor az Élettani Intézetből egyenesen mentünk előadásra vagy gyakorlatra. Akkor még fel sem tűnt, ha átdolgoztuk az éjszakát, jó bulinak tartottuk. Vermes Pista közvetlen, mindig jókedvet, optimizmust sugárzó egyénisége feledtette velünk a fáradtságot.

Mi volt a haszna a négyévi kemény diákkörös munkának? Tapasztalatot, jártasságot szereztünk a tudományos vizsgálatok tervezésében, kivitelezésében, a laboratóriumi munkában, biostatistikában és a kézirat korrekt elkészítésében. Tudományos diákköri konferenciákon első és kiemelt díjak sokaságát nyertük el, publikációkban társszerzőként szerepeltünk, előadást tarthattunk a Magyar Élettani Társaság Vándorgyűlésén (a MÉT-en). Mindennek jelentőségére akkor eszméltünk rá igazán, mikor végzés után könnyebb volt állást kapni és új munkahelyünkön gyorsan kiderült, hogy bizonyos területeken többet tudunk pályakezdő társainknál. Tudományos és klinikai karrierünk gyorsabban, olajozottabban haladt előre. Én, most már, mint klinikaigazgató mondom a többi diákkörös nevében, hogy köszönöm. MTA tagsághoz szívből gratulálunk és további sok sikert kívánunk.

Dr. Molnár Dénes, klinikaigazgató, egyetemi tanár